

Udržitelné finance

Udržitelnost a finance:

Co to vlastně znamená?

Udržitelnost představuje schopnost uspokojit naše potřeby bez ohrožení schopnosti **budoucích generací** naplnit jejich potřeby. Pro dosažení udržitelnosti je zásadní efektivně využívat všechny ekonomické, sociální i přírodní zdroje.

Finance jsou ekonomickým termínem, který se týká tvorby, nakládání a zkoumání peněz a investic. Můžeme ho rozdělit do tří kategorií: osobní, **podnikové** a **veřejné finance**. Hlavním zaměřením této publikace jsou poslední dvě kategorie.

Finanční trhy fungují jako systém mechanismů pro přerozdělování kapitálu investorů mezi různé projekty, které přináší investorům výnosy, nicméně pojí se k nim také určitá rizika. Porovnání očekávané **výnosnosti a rizik** pomáhá investorům při výběru, do kterého projektu vloží svůj kapitál.

Udržitelnost ve světě financí: Investice do budoucnosti

Udržitelné finance odkazují na proces, kdy jsou při rozhodování o investicích zváženy faktory spojené s **dopady na životní prostředí, společenskou odpovědností a stylem řízení firmy** (Environmental, Social and Governance, **ESG**). Investoři si při výběru do jaké firmy investovat kladou otázky jako například:

Snaží se firma o efektivní využívání energie?

Je aktivita firmy spojená s odlesňováním či znečišťováním ovzduší?

Snaží se firma snižovat svou uhlíkovou stopu?

Poskytuje firma svým zaměstnancům bezpečné a zdravé pracovní podmínky?

Má firma pozitivní dopad na komunity ve svém okolí?

Chrání firma lidská práva napříč svým výrobním řetězcem?

Jaké kroky činí firma v boji s korupcí?

Jak nakládá firma s uveřejňováním informací? Je transparentní?

Má firma nezávislé vedení?

ESG v praxi:

Investoři mohou, vedle zvážení finančních výnosů a rizik, použít **ESG jako rámec pro posouzení investic** a zjištění potenciálních rizik spojených s negativními dopady na životní prostředí a společnost.

Dobré ESG skóre znamená, že firma podniká kroky pro snižování environmentálních, sociálních a správních rizik, což postupně zvyšuje atraktivitu a výkonnost investice.

Špatné ESG skóre znamená, že firma je vystavena silnějšímu riziku, a proto se v dlouhodobé perspektivě může snižovat její konkurenceschopnost.

Udržitelnost v investování: Spektrum typů

Udržitelné investování

Investoři tradičně zvažovali, zda investovat do té či oné firmy, pouze na základě finančních ukazatelů. Investování s přihlédnutím ke společenskému, environmentálnímu a dalším nefinančním faktorům však v poslední době roste na popularitě napříč finančním sektorem.

Tradiční Investování

Cílí na maximalizaci **výnosů** a nebere ohled na ESG faktory.

Zodpovědné investování

Cílí na maximalizaci výnosů, ale zároveň užívá **ESG jako rámec pro vyloučení** nebezpečných nebo škodlivých **investic** (např. do tabákového a zbrojního průmyslu).

Investování s dopadem

Kritéria ESG jsou zakomponována do rozhodovacích procesů. Vedle finančního výnosu by investice měla mít **měřitelný pozitivní dopad** na společnost či životní prostředí.

Tematické Investing

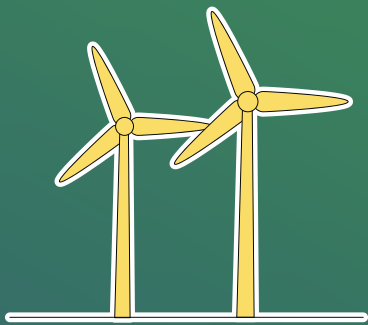
Cílí na **specifické** projekty a firmy, které nabízejí **udržitelná řešení** pro sociální či klimatické otázky (např. obnovitelné zdroje energie, vzdělávání a zdravotnictví).

Filantropie

Cílí na maximalizaci pozitivních environmentálních či společenských dopadů, a to **bez očekávání finančních výnosů**.

Nástroje s fixním výnosem: Příklady

Zelené dluhopisy

Slouží k získávání kapitálu pro financování projektů s **jasným přínosem pro životní prostředí a klima**. Jedná se například o obnovitelnou energii, projekty v oblasti energetické efektivity, předcházení znečištění, udržitelném zemědělství, problematiku čisté vody nebo zmírnění klimatické změny.

Dluhopisy se sociálním dopadem

Jejich prostřednictvím je získáván kapitál s cílem vyvinout účinné řešení společenských problémů, se kterými se potýká **veřejný sektor**. Splatnost dluhopisů se sociálním dopadem je většinou závislá na **dosažení požadovaného, pro společnost prospěšného výsledku**. Proto tyto dluhopisy představují pro věřitele větší riziko.

Veřejné finance

Udržitelné finance na úrovni Evropské unie

V kontextu **EU** slouží udržitelné financování jako prostředek podpory **ekonomického růstu**, v souladu se **snižováním zátěže na životní prostředí a společnost**.

Udržitelné financování pomáhá při mobilizaci potřebného kapitálu pro naplňování cílů stanovených v **evropské Zelené dohodě** a mezinárodních závazků Evropské unie v oblasti klimatu (**Pařížská dohoda**) a cílů udržitelného rozvoje (**SDGs**). Ve snaze pomoci investorům lépe porozumět tomu, jaké ekonomické aktivity jsou udržitelné z hlediska ochrany životního prostředí, vytvořila Evropská unie klasifikační systém udržitelných činností, takzvanou **EU Taxonomii**.

Změna Priorit

Dříve bylo udržitelné financování považováno za součást postupu při **vyhodnocování rizik**. To se v současné době mění. **Regulační orgány** stále více vnímají prosazování finanční praxe, která má pozitivní dopad na společnost a životní prostředí (nebo alespoň nezpůsobuje škodu), jako svou **odpovědnost**.

Udržitelné finance v EU: Historické milníky

Evropská komise zveřejňuje Akční plán pro udržitelné financování

Evropská komise představuje **Zelenou dohodu pro Evropu**

TEG vydává finální report o **taxonomii pro zmírnění dopadu klimatických změn a adaptace na ně**

EU se zavazuje, že **30% z 1.82 bilionového rozpočtu** vyčlení na fond obnovy a **zelené investice**

Březen 2018

Červen 2019

Prosinec 2019

Leden 2020

Březen 2020

Červen 2020

Červenec 2020

Prosinec 2020

Expertní technická skupina (**TEG**) pro udržitelné financování zveřejňuje svoji první zprávu o **evropském standardu pro zelené dluhopisy**

Je představen **investiční pilíř** Zelené dohody

Evropský parlament přijímá nařízení o **Taxonomii**

Dle nařízení o taxonomii je přijat **akt o zmírnění dopadu klimatických změn a adaptaci na ně**

Vlády

Vlády stanovují **fiskální politiku**. Snaží se ovlivnit vývoj ekonomiky změnami ve výši a struktuře veřejných **výdajů** a **daní**. Vlády mohou také učinit kroky pro sladění své strategie s globálními klimatickými cíli, a tak motivovat soukromý sektor k odpovědným a nízkouhlíkovým postupům a realizaci **nízkouhlíkových projektů** v praxi.

Mechanismy sloužící k dosažení těchto cílů jsou např. tzv. **SDG tagging** (známkování firem na základě kompatibility s SDGs), **posudky vlivu aktivit firem**, **zavedení povinnosti zveřejňovat informace** týkajících se emisí nebo **uhlíkové daně**.

Centrální banky

Centrální banky tvoří **monetární politiku**. Udržují **finanční stabilitu** a **regulují soukromé finanční subjekty** (komerční banky, pojišťovny, a fondy). Jedná se o nepolitické instituce, které ale mohou stimulovat větší **transparentnost** a podporovat co nejširší využití **udržitelných pracovních postupů** v soukromém sektoru.

Banky mohou provádět tzv. **stress testing klimatických rizik**, nastavit přísné **požadavky a kritéria** pro investice, nebo **budovat kapacity** pro vyhodnocování rizik (např. školení a příručky)

Proč tedy záleží na udržitelném financování?

Změna paradigmat: Dlouhodobé uvažování místo krátkodobého

Udržitelné financování představuje posun ve způsobu, jak finance fungují. Tento posun je zřetelný ve dvou oblastech. Za prvé existuje snaha začlenit kritéria jako **dopad na životní prostředí a společnost** do rozhodovacího procesu. Za druhé se při financování dostává do popředí zaměření na **dlouhodobé** cíle, nikoli jen krátkodobé. Stěžejním bodem udržitelného financování je využívání materiálů a nerostných surovin způsobem, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil možnost naplňovat potřeby generací budoucích.

Přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku: Soukromé finance a veřejný sektor

Jelikož pro **přechod k nízkouhlíkové ekonomice** bude potřebné investovat do nových **technologií a infrastruktury**, bude tento proces velice drahý. Dá se očekávat, že veřejné zdroje nebudou pro splnění závazků jako je omezení zvýšení globální teploty na **2°C** a evropský **cíl uhlíkové neutrality do roku 2050** dostatečné. Udržitelné financování může pomoci **nasměřovat soukromé investice** tak, aby doplnily investice z veřejných peněz.

Akcelerace obnovy po pandemii: "Building Back Better"

Udržitelné financování hraje **klíčovou roli** při mobilizaci kapitálu nezbytného pro budování silné ekonomiky a zajištění jejího **udržitelného zotavení** z následků pandemie COVID-19. Ať už se jedná o odpovědné financování, investování s dopadem, zelené dluhopisy nebo dluhopisy se sociálním dopadem, udržitelné financování nabízí **mnoho různých nástrojů** pro nasměrování financí tam, kde jsou **nejvíce potřeba**.

Rozpoznání budoucích příležitostí: Předcházení "uvízlých aktiv"

Udržitelné financování pomáhá řešit problém tzv. **uvízlých aktiv** (v angličtině jako stranded assets), tedy majetku, jehož cena v budoucnu klesne pod limit návratnosti původní investice, a to **v důsledku změn tržního a regulatorního prostředí** (např. uhelné elektrárny). Udržitelné financování napomáhá ke **zvyšování povědomí** o uvízlých aktivech, a odklonu kapitálu od takových investic. Tento klíčový aspekt zelené transformace zajišťuje, aby **osobní finance (např. penzijní fondy)** neztratily svou hodnotu z důvodu neudržitelné investiční strategie.

Financování spravedlivé transformace: Budování inkluzivní ekonomiky

Přechod k **uhlíkově neutrální ekonomice** velikou měrou ovlivní sektory s větší uhlíkovou náročností, jako jsou například energetika, zemědělství či zpracovatelský průmysl). Jmenované sektory zaměstnávají miliony lidí a bude třeba provést jejich **restrukturalizaci**. Minulé transformace nechaly s nimi spojenou **zátěž** dopadnout na pracující a komunity. Udržitelné financování se od ostatních paradigmat **liší snahou zajistit**, aby byly plány na proměnu inkluzivní. Zaměřuje se přitom nejen na momentální společenský dopad, který tranzice přinese, ale i na **řešení jejích následků**. Proto se zaměřuje na témata jako jsou zabezpečení rekvalifikací či tvorba nových pracovních míst.

Chcete se o udržitelném financování dozvědět více? Navštivte tyto odkazy a stránky organizací:

- **Evropská unie:** https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_en
- **Evropská centrální banka:** <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/climate/html/index.en.html>
- **Světová banka:** <https://treasury.worldbank.org/en/about/unit/treasury/client-services/sustainable-finance-advisory>
- **Green Finance Platform:** <https://greenfinanceplatform.org/>
- **Smith School of Enterprise and the Environment (Oxford University):** <https://www.smithschool.ox.ac.uk/research/sustainable-finance/about.html>
- **Grantham Institute (LSE):** <https://www.lse.ac.uk/granthaminstitute/research-areas/sustainable-finance/>
- **Climate Bonds Initiative:** <https://www.climatebonds.net/>

Připravili Adela Syslová | Eliška Ludvová | Julián Tóth | David Němeček

www.isfc.org

Telefon: +420 212 246 552

E-mail: info@isfc.org

ISFC